

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.12.1964, sp. zn. 5 Cz 111/64, ECLI:CZ:NS:1964:5.CZ.111.1964.1

Číslo: 16/1965

Právní věta:

Při umístění nezletilce v odborném učilišti nutno provést zjištění potřebná pro závěr, v jakém rozsahu jsou odůvodněné potřeby nezletilce hrazeny učilištěm.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.12.1964

Spisová značka: 5 Cz 111/64

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Výživné dítěte

Předpisy: 265/1949 Sb. § 39
§ 73

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud v Chebu určil vyživovací povinnost rodičů k nezl. J. P., vycházejí z jejich majetkových poměrů.

Krajský soud v Plzni zrušil výrok prvního soudu o vyživovací povinnosti rodičů s odůvodněním, že potřeby nezletilce jsou v dostatečné míře hrazeny odborným učilištěm.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím obou soudů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Chebu zrušil usnesením ze dne 23. ledna 1964 ústavní výchovu (správně ochrannou výchovu) nezletilého J. P., schválil učební poměr nezletilého u OKR, dolu Suchá Stonava n. p. v H. S., a uložil jeho rodičům - otci J. P. a matce A. B. - povinnost přispívat od 1. 1. 1964 na výživu nezletilého částkou 150,- Kčs, resp. 50,- Kčs měsíčně. Při úvaze o rozsahu vyživovací povinnosti rodičů k nezletilému přihlížel okresní soud jen k poměrům rodičů, jmenovitě k jejich příjmům a k okruhu osob, jež vyživují. O výchově nezletilého okresní soud vlastně nerozhodl; z důvodů jeho rozhodnutí jen vyplývá, že výchovu nezl. nepověřil žádného z rodičů (otec nezletilého odmítal, matka

se v minulosti společně s nezletilým dopustila trestné činnosti), neboť byl toho názoru, že účel rozhodnutí o výchově nezletilého je zcela splněn rozhodnutím o schválení učebního poměru nezletilého.

Ke stížnosti otce jednal ve věci krajský soud v Plzni, který usnesením ze dne 25. března 1964 rozhodnutí soudu prvního stupně změnil potud, že zrušil výrok tohoto rozhodnutí o vyživovací povinnosti rodičů k nezletilému; jinak je potvrdil. Bez provedení důkazů dospěl krajský soud k závěru, že potřeby nezletilého (strava, ubytování, oblečení, nejnnutnější osobní věci i jízdné k občasným návštěvám rodičů) jsou v dostatečné míře hrazeny odborným učilištěm, takže není třeba příspěvku rodičů. Navíc krajský soud dodal, že - se zřetelem k dřívějšímu chování nezletilého - by zatím nebylo vhodné, kdyby nezletilému byly vytvářeny podmínky k dispozici s větším množstvím finančních prostředků.

Oběma soudními rozhodnutími byl porušen zákon.

Podle práva, platného v době rozhodování soudů obou stupňů, trvá povinnost rodičů k výživě dětí do doby, než je dítě s to žít se samo. Rozsah vyživovací povinnosti určují jednak odůvodněné potřeby osoby oprávněné - dítěte, jednak výdělečné a majetkové možnosti osob povinných - rodičů (srov. ust. § 39 odst. 2, § 73 zák. č. 265/49 Sb., shodně nyní § 85 odst. 1, 2, § 96 odst. 1 zák. o rod.).

Okresní soud zkoumal pouze výdělečné a majetkové možnosti obou rodičů; jednak jen poznamenal, že příspěvek na výživu nezletilého je určen toliko na jeho oblékání, a že stačí, bude-li otec plnit svou povinnost k nezletilému částkou 150,- Kčs, matka částkou 50,- Kčs měsíčně. Krajský soud vzal zřetel též na rozsah důvodných potřeb nezletilého, ovšem nevybudoval svou úvahu o tom, že potřeby nezletilého jsou v dostatečné míře hrazeny odborným učilištěm, na spolehlivém skutkovém podkladě. Závěry krajského soudu, jež jej vedly ke zrušení výroku rozhodnutí soudu prvního stupně o vyživovací povinnosti rodičů k nezletilému, jsou opřeny jen o stručné sdělení OKR, dolu Suchá Stonava n. p. v H. S., ze dne 2. října 1963, že nezletilý dostával v prvním učebním roce kapesné 60,- Kčs, stravu a oblečení.

Z těchto okolností vyplývá, že oba soudy, když rozhodovaly o vyživovací povinnosti rodičů k nezletilému, měly nejprve provést taková zjištění, jimiž by objasnily skutečný rozsah důvodných potřeb nezletilého i rozsah jeho potřeb hrazených odborným učilištěm. V první řadě bylo na místě, aby soudy zjistily na základě podrobné zprávy odborného učiliště o finanční a hmotném zabezpečení učňů, které potřeby nezletilého mohou být hrazeny pouze s event. příspěvků rodičů na výživu nezletilého. Teprve potom bylo možno odpovědným způsobem usuzovat, trvá-li vyživovací povinnost rodičů k nezletilému, a v kladném případě, v jakém rozsahu ji mají rodiče plnit.

Krajský soud zdůvodnil zrušení výroku o vyživovací povinnosti rodičů k nezletilému i tím, že prý není vhodné poskytovat nezletilému více prostředků nad nezbytnou míru s ohledem na závady v jeho dřívějším životě. Takový názor soudu jistě zasluhuje pozornosti; ovšem nemohl by vycházet jen z poznatků, týkající se dřívějšího života nezletilého (který byl důvodem nařízení ochranné výchovy v roce 1961), nýbrž především z poznatku o nynějším chování nezletilého.

Další pochybení soudů je též v jejich předpokladu, že rozhodnutí o schválení učebního poměru zcela nahrazuje rozhodnutí o výchově nezletilého. Jestliže byla zrušena ústavní výchova (správně ochranná výchova) nezletilého, jehož rodiče byli rozvedeni, měly se soudy zabývat otázkou, kdo má plnit úkoly, spojené s výchovou nezletilého. Ukázalo-li se snad, že rodiče nejsou k výchově nezletilého kvalifikováni, měly soudy uvažovat o jiném vhodném řešení odpovídající ustanovení § 60 zák. č. 265/49 Sb.; tímto řešením není jenom rozhodnutí o schválení učební smlouvy.

Pokud okresní soud v Chebu a krajský soud v Plzni takto nepostupovaly, porušily zákon, v

ustanoveních § 1 odst. 2, §§ 59, 88 odst. 2 o. s. ř. z roku 1950 ve spojení s ustanovením §§ 39 odst. 2, 73, 60 zák. č. 265/49 Sb.